

TASCAM DR-10X a DR-10C

Miniaturní reportážní rekordéry pro žurnalistickou praxi.

TASCAM DR-10X / DR-10C

cena DR-10X: 4.074 Kč
DR-10C: 5.305 Kč
(bez DPH)

výrobce TASCAM
www.tascam.eu

zapůjčil AudioMaster CZ a.s.
www.audiomaster.cz

Nehodlám začínat tento článek historickou úvahou ve stylu „Dávno pryč jsou doby...“, protože je to už opravdu dávno a nemělo by to smysl. Ano, existují ještě pamětníci, kteří vědí, kolik vážil reportážní magnetofon a že reportéra při práci doprovázel zvukař, který tento magnetofon obsluhoval, což zahrnovalo i natahování jeho pérového pohonného mechanismu. Čas se však nedá zastavit a na scénu i na trh vstupují přístroje nové, digitální a opravdu přenosné. Jejich označení „ruční“ splňují některé z nich lépe, některé hůře, v každém případě však představují revoluční zjednodušení práce reportéra, ale vlastně každého, kdo potřebuje zvukově zaznamenat dění světa, který nás obklopuje.

Rekordéry TASCAM DR-10X a DR-10C, s nimiž se společně seznámíme, jsou dalším krokem na cestě miniaturizace. Stále si však zachovávají rozměry rozumné k přenášení i ovládní. Často se totiž můžeme přesvědčit, že přílišná miniaturizace může i škodit, protože maličké rozměry v takových případech komplikují ovládní. Tascam u svých rekordérů také šetří rozměry ovládacích prvků, jinak by to ani nebylo možné, ale současně omezuje jejich počet na minimum. Neznamená to však žádnou multifunkčnost při ovládní. Prostě se zapíná či nastavuje jen to, co je opravdu nutné k pořízení záznamu. K ničemu jinému totiž rekordéry použít nelze - a to je dobře.

K ČEMU JSOU DOBRÉ

Rekordéry TASCAM DR-10X a DR-10C jsou rekordéry primárně určené pro novinářskou praxi. Patrně je nevyužije nikdo, kdo se zabývá hudebním nahráváním, protože zaměření na žurnalisty je na první pohled patrné. Leckdo by si mohl položit otázku, proč žurnalistům nestačí diktafon nebo dokonce chytrý telefon. Jenže žurnalisté, to nejsou jen pišící novináři, kterým přepis z diktafonu pro napsání zprávy nebo rozhovoru opravdu stačí. Žurnalisty však nazýváme i redaktory audiovizuálních médií, kteří jsou nuceni prezentovat svoje příspěvky ve zvukové nebo obrazově zvukové podobě, a zde již diktafony nestačí. Příčinou je samozřejmě zvuková kvalita pořízeného záznamu, a tím i možnost jeho odvysílání v přijatelné nebo požadované technické kvalitě. S tím souvisí i očekávaná spolehlivost takového zařízení a v neposlední řadě i odolnost nejen proti hrubšímu zacházení při práci v terénu, ale i odolnost vůči chybám obsluhy. Proto rekordéry TASCAM DR-10X a DR-10C zaznamenávají monofonní signál - ovšem ve standardním rozhlasovém rozlišení 48 kHz / 24 bitů, a to ve formátu BWF, který v sobě obsahuje soubor metadat, která jsou v redakční praxi velmi užitečná (datum vzniku záznamu apod.). Model DR-10X tvoří díky vstupnímu konektoru XLR kompaktní celek s dynamickým mikrofonem (popř. mikrofonem s napájecí baterií) a je určen k práci na tiskových konferencích, rozhovorech, reportážích a všude tam, kde se děje něco, co stojí za zaznamenání, následné zpracování a odvysílání. Právě možnost připojit kvalitní mikrofony dělá z tohoto rekordéru velmi užitečného pomocníka. Mimo běžné mikrofony samozřejmě lze volit podle konkrétní situace a potřeby mikrofony směrové i všesměrové, nenápadné i takové, jejichž dlouhé tělo umožní proniknout v davu novinářů co nejbližší ke zpovídání osobě. Model DR-10C má

poněkud jiné určení. Je uzpůsoben k tomu, aby se stal záložním záznamníkem v případě, že redukovaný (tj. bez zvukaře) zpravodajský tým zaznamenává zvuk z bezdrátového klopového mikrofonu přímo do kamery. Protože je rekordér zařazen v elektroakustickém řetězci hned za mikrofon, je spolehlivou zálohou v případě, že bezdrátové spojení mikrofonu s kamerou je postiženo rušením či přímo výpadky signálu. Toto řešení pokládám za velmi užitečné, protože v malých štábech nahrazuje práci zvukaře, který je posledním článkem před vstupem signálu do kamery a musel by zálohu pořizovat až za bezdrátovým přenosem, čili vlastně bezúčelně. Navíc DR-10C nese sama hovořící osoba.

VZHLED A PŘÍJEDENÍ

Rekordéry TASCAM DR-10X a DR-10C jsou si velmi podobné, avšak při bližším pohledu se liší. Společné je jim čisté provedení vnějšího pláště z kvalitního a na pohled odolného plastu a rozmístění ovládacích prvků. DR-10X nese na svém těle konektor XLR - F pro standardní připojení dynamického mikrofonu nebo mikrofonu s bateriovým napájením, nejčastěji elektretového. Kromě běžného zajištění připojeného mikrofonu západkou na XLR konektoru je použito ještě další zajištění otočnou maticí, která zajistí naprosto dokonalé spojení a kontakt. Počítá se totiž s tím, že mikrofon s připojeným rekordérem nebude pod přímou kontrolou obsluhy. Může být například umístěn na několik metrů dlouhém mikrofonním ráhnu, obecně zvaném „tágo“ nebo položen někde na stole. Hovořím-li neustále o spojení rekordéru a mikrofonu, zcela pomíjím okrajovou eventualitu, že mikrofon může být s rekordérem propojen i kabelem.

Sourozence DR-10C má na své horní straně vyměnitelný panel pro připojení klopových mikrofonů. Může být tedy použit pro připojení klopových mikrofonů různých výrobců, které mají rozličné výstupní konektory (např. Jack 3,5 mm, Hirose, Mini XLR). Pro napájení těchto mikrofonů dodává napětí cca 2 V. Protože vstup a výstup rekordéru je přímo galvanicky propojen, může být mikrofon napájen i z vysílače. Tělo tohoto rekordéru je navíc osazeno prvky k zavěšení na opasek a k pevnému mechanickému propojení s vysílačem.

Jde o rekordéry skutečně přenosné, či dokonce kapesní. Jejich rozměry jsou

miniaturní (s menším rekordérem, nejsa špion, jsem se dosud nesetkal) a jejich hmotnost je takřka nepatrná - velký podíl na celkové hmotnosti má vložená AAA baterie. DR-10X tedy tvoří s připojeným mikrofonem vyvážený celek, jehož hmotnost není při práci obtížná.

Rozložení ovládacích prvků je u obou modelů stejné. Jak jsem již předeslal, jejich počet je omezen na potřebné minimum a i počet ovládaných funkcí je omezen jen na to nejnútnější. Čelnímu panelu dominuje maličký, přece však víceřádkový displej který na první pohled vypadá skoro neúčelně, ale zobrazuje celou řadu informací. Obsluha je tedy v každém okamžiku informována, co přístroj právě vykonává, má přehled o počtu zaznamenaných souborů i o aktuálním souboru připraveném ke kontrolnímu přehrávání.

I toho jsou rekordéry DR-10X a DR-10C schopny, a to do připojených nízkohmových sluchátek. Daní za miniaturizaci je poněkud horší, ale stále ještě vyhovující čitelnost. Na tomto hlavním panelu jsou také čtyři tlačítka pro vstup do menu a pohyb v něm, která ovládají také přehrávání. Boční panely nesou spínač záznamu a regulaci hlasitosti poslechu na pravé straně, USB terminál, kartový slot a sluchátkový výstup na straně levé. Nic více, ale také nic méně, vše potřebné je na svém místě.

MENU

Ovládání základních parametrů (s výjimkou řízení hlasitosti přehrávání) se děje pomocí menu, které však není u obou rekordérů shodné. Struktura menu odráží rozdílné určení rekordérů, u každého z nich menu pokrývá všechny funkce. Odlišnosti jsou hlavně v nastavení citlivosti vstupu, kdy u DR-10X přibývá položka EXT. Její význam je však poněkud nejasný, a to i po prostudování manuálu. Vše nasvědčuje tomu, že se vlastně jedná o linkový vstup, jenže uživatel se okamžitě z manuálu dozví, že jde o vstup nesymetrický. To je v případě vstupního konektoru XLR poněkud nesystémové. V menu rekordéru DR-10C nacházíme nové položky, ovládací napájení připojeného mikrofonu a volbu jeho výrobce v návaznosti na konkrétní

konektorovou desku. Jinak je orientace v menu přehledná, nastavují se opravdu jen ty nejdůležitější položky, jako je citlivost vstupu, horní propust, limiter, záznamová automatika, duální záznamový mód, dělení záznamu na časové úseky, úsporný režim, způsob pojmenování zvukových souborů, formátování paměťové karty, datum a čas a návrat k továrnímu nastavení.

Zdánlivě zbytečný popis položek menu ale poskytuje dobrou informaci o jeho promyšlené struktuře, kdy vše, co se dá nastavit, je pro práci reportéra s tímto přístrojem důležité a ovlivňuje výsledek.

Vškerá nastavení menu se ukládají jako textový soubor do kořenového adresáře záznamové SD (SDHC) karty. Z toho plyne, že její přesunutí do jiného rekordéru DR-10X má za následek jeho automatické přenastavení. To může být v prostředí větších redakcí s mnoha rekordéry výhodné, reportér používá vždy kartu s vlastním nastavením a o nic se nemusí starat. Textový soubor lze v počítači ručně editovat, uživatelský manuál dává podrobný návod.

DR-10C umožňuje ještě jeden způsob nastavení pro případ, že se používá více rekordérů současně, a to infračervený přenos dat z master rekordéru na rekordéry podřízené. Používají-li se stejné mikrofony, je třeba, aby i nastavení bylo stejné.

ADRESÁŘOVÁ STRUKTURA

Adresářová struktura je prajednoduchá. Nejde o nic jiného, než jednorovňový seznam souborů označených v závislosti na předvolbě buď slovně s indexem nebo podle data (rovněž s indexem). Nadřazené adresáře nelze vytvářet, ale proč také... Podle předvolby přístroje DR-10X a DR-10C vytvářejí také bezpečnostní zvukový soubor zaznamenaný s nižší úrovní. Ten slouží jako záloha pro


```

000_150610_D.wav
000_150610.wav
000_150611_D.wav
000_150611.wav
001_150611_D.wav
001_150611.wav
002_150611_D.wav
002_150611.wav
003_150611_D.wav
003_150611.wav
004_150611_D.wav
004_150611.wav
  
```

případ, že primární záznam by byl náhodně přebuzen, a je umístěn na téže úrovni adresáře.

V PROVOZU

Po vložení baterií a záznamového média je třeba přístroje zapnout. To bohužel není tak jednoduché, protože posuvný prvek, který současně ovládá i zahájení a ukončení záznamu, je velice malý a prst, který by měl přístroj nebo záznam zapnout co nejrychleji a nejjistěji, klouže a někdy nelze spínač ani nahmatat bez vizuální kontroly. To je asi zásadní nevýhoda obou rekordérů a když jsem uvedl, že se jedná o přístroje, které mají usnadňovat reportérům práci, tento detail zamrzí. Jinak však vše fuguje, jak má. Zvuk záznamu samozřejmě závisí do rozhodující míry na použitém mikrophonu a jeho umístění,

přece jen je třeba upozornit na to, že (v souladu s technickými údaji) šumové poměry rekordérů DR-10X a DR-10C nejsou tak úplně excelentní, ale pro daný účel samozřejmě velmi dobře vyhovující. Při výběru mikrophonu pro DR-10X je třeba dbát na to, aby byl použit mikrophon s velkou akustickou odolností proti oteru, protože zvláště v tlačenici na tiskových konferencích hrozí nebezpečí, že v záznamu bude více hluku než užitečného signálu. Za to ovšem rekordér nemůže. V balení najdeme mimo samotný přístroj i potřebnou kabeláž a v případě DR-10C také pouzdro.

ZÁVĚR

Pro žurnalistickou praxi jsou rekordéry TASCAM DR-10X a DR-10C velmi užitečné. Přesvědčil jsem se o tom při několikadenním simulovaném „novinaření“. Rozumně zvolená velikost, dobrý zvuk, spolehlivý přenos materiálu do počítače a v neposlední řadě i dlouhá vydrž (zvláště lithiové) baterie jsou zárukou produktivní práce, neboť reportér se při pořizování záznamu opravdu nemusí starat o nic, než o obsah své reportáže. Sarkasticky dodávám, že jen tehdy, pokud se mu podaří přístroj zapnout.

A ještě něco: Aniž bych chtěl kohokoli k čemukoli nabádat, vyzkoušel jsem, že pokud je rekordér s mikrophonem položen na stole displejem dolů, nikdo neví, že se nahrává. Je i toto výhoda?

Aleš Dvořák

